

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра внутрішньої медицини 3
Зав. кафедрою – д. мед. наук, професор, Ханюков О. О.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
до практичного заняття з внутрішньої медицини
для студентів VI курсу

Тема № 18: **Невідкладні стани в кардіології (гостра серцева недостатність).**

Автор: доцент, к.мед.н. Каплан П.О.

Затверджено на засіданні кафедри
Зав.кафедри внутрішньої медицини 3
_____ д.мед.н., професор
О.О. Ханюков
Протокол №1 від 29.08.2023

Тема № 18: Невідкладні стани в кардіології **(гостра серцева недостатність).**

1. **Місце:** клінічна база кафедри внутрішньої медицини 3 ДДМУ. Учбова кімната, кардіологічне відділення.

2. **Мета:** уміти провести ургентний діагностичний пошук, провести диференційний діагноз та невідкладне лікування при гострій серцевій недостатності.

3. **Професійна орієнтація студентів:** Відомо, що гостра серцева недостатність (ГСН) є однією з головних причин летальних наслідків у хворих серцево-судинною патологією, легеневої, ендокринологічної патологією та ін. Проявам гострої серцевої недостатності нерідко супроводжують порушення серцевого ритму і провідності, роблячи істотний вплив на параметри гемодинаміки, що викликає певні труднощі в оцінці справжньої причини гіпоперфузії організму - чи є це наслідком слабкості лівого і правого шлуночків, або проявом брадикардії. Відомо, що явища гострої серцевої недостатності на тлі інфаркту значно обтяжує приєднання фібриляції передсердь. Встановлено, що лікування аритмії може перешкоджати розвитку ГСН та сприяти стабілізації стану, проте в деяких випадках після кардіоверсії можуть розвиватися брадиаритмії, які, в свою чергу, здатні приводити до ще більш важких порушень гемодинаміки. Таким чином, вивчення механізмів розвитку гострої серцевої недостатності у хворих дозволить скорегувати тактику ведення і медикаментозне лікування для більш швидкої компенсації стану і запобігання ускладнень.

5. **Виховальна мета:** ГСН супроводжує не тільки захворювання серця і судин, але й інфекційні захворювання, патологію обміну речовин, бронхолегеневої системи, є найтяжчим ускладненням при травмах, під час наркозу і операцій, так як серцево-судинна система приймає участь у всіх адаптаційних процесах і є універсальним її апаратом.

Знання причин і механізмів розвитку ГСН буде сприяти розвитку клінічного мислення, вибору раціональних підходів до лікування кожного конкретного хворого.

6. Конкретні цілі

1. Навчитися розпізнавати ГСН серед інших невідкладних станів
2. Оволодіти стандартами діагностики і диференційної діагностики ГСН.
3. Навчитися складати програму дослідження хворих з підозрою на ГСН, враховуючи невідкладність стану.
4. Вміти інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних методів дослідження для діагностики ГСН.

5. Навчитися виявляти основний діагноз, що став причиною розвитку ГСН та прогнозувати результат.

6. Вміти обґрунтувати вибір методів лікування ГСН, засобів профілактики.

7. Базовий рівень знать та вмінь

№	Дисципліна	Знати	Уміти
1	Анатомія	Анатомія серцево-судинної системи.	
2	Гістологія	Будова та функціонування ацинусу – структурної одиниці легенів.	
3	Фізіологія	Основи газообміну легенів, фази скорочення серця, будова великого та малого кола кровообігу	
4	Патологічна фізіологія	Патофізіологічні основи порушення скорочувальної функції серця в залежності від причини	
	Пропедевтика внутрішніх хвороб	Етіологія та патогенез виникнення ГСН Необхідний об'єм та послідовність обстеження хворого.	Знати фактори ризику ГСН Провести детальне опитування хворого, огляд, оцінити пульс, ЧСС, АТ, t° тіла, наявність набряків, наявність пульсації шийних вен. Провести пальпацію, перкусію, аускультацию легенів, серця.

8. Перелік теоретичних питань, які розглядаються на занятті:

1. Визначення ГСН
2. Епідеміологія ГСН
3. Патофізіологія ГСН
4. Причини і фонові стани розвитку ГСН
5. Клінічна класифікація ГСН
6. Клінічний синдром ГСН, що в себе включає, його варіанти
7. Методи діагностики ГСН

8. Принципи диференційної діагностики причин ГСН
9. Принципи моніторингу стану пацієнта з ГСН
10. Методи лікування ГСН. Групи медикаментів, що використовують в лікуванні ГСН. Особливості їх застосування. Хірургічне лікування ГСН.
11. Значущість і тактика ведення супутніх захворювань при ГСН.
12. Профілактика, прогноз та працездатність при ГСН.

9. Методика проведення практичного заняття

- Після перевірки присутніх викладач проведе письмовий вхідний контроль базових знань (додається набір з 10 тестів).
- Розподіл студентів для курації хворих.

№	Завдання	Вказівки викладача студентам	Примітка викладача для студентів
1	Провести обстеження хворого	1. Виділити головні скарги у хворого пов'язані з ГСН. 2. Встановити етіологічні фактори захворювання.	Звернути увагу на: - Основні скарги, викликані ГСН. - З'ясувати коли з'явилися перші ознаки хвороби.
2	Виявити наявність зовнішніх порушень.	- Провести огляд, пальпацію, перкусію, аускультацию легенів, серця - Оцінити наявність та ступінь тяжкості набрякового синдрому	Звернути увагу на колір шкіри та слизових оболонок. Під час огляду звернути увагу на АТ, ЧСС, пульс, сатурацію кисню, наявність набухання шийних вен.
3	Провести диференційну діагностику по основному синдрому.		Декомпенсація ХСН Гострий коронарний синдром Гіпертензивний криз Гостре порушення ритму або провідності Ендокардит Гострий міокардит Виражений стеноз аортального клапану Розрив хорди Тампонада серця Розшаровуюча аневризма аорти Післяпологова кардіопатія Тяжкий мозковий інсульт Ниркова недостатність Тяжка бронхіальна астма Застосування ліків

			Тиреотоксичний криз Септицемія
4.	Оцінити додаткові методи дослідження.		Вірно інтерпретувати додаткові методи дослідження: - загальний аналіз крові, коагулограму, - біохімічний аналіз крові, - електрокардіограму, ехокардіограму, - рентгенограму грудної порожнини.
5.	Розібрати принципи лікування ГСН.	Тактика лікування хворих на ГСН в залежності від стану гемодинаміки.	- Скласти схему невідкладного лікування. - Скласти схему планового лікування. - Скласти схему диспансерного нагляду за хворим. - Встановити прогноз для життя, працездатності, видужування.

10. Технічні засоби та матеріальне забезпечення заняття: Приклади коагулограм, біохімічних аналізів крові, електрокардіограм, ехокардіограм, рентгенограм грудної порожнини.

11. Джерела інформації:

Основні:

1. Медицина за Девидсоном: принципи і практика. Том 2. Київ, ВСВ «Медицина», 2021, С 410.
2. Невідкладні стани / за ред. М.С. Регеди, В.Й. Кресюна. – Львів : Магнолія, 2006–2008. – 835 с.
3. Середюк Н.М. Діагностика та лікування невідкладних станів і загострень терапевтичних захворювань. / Н.М. Середюк ; за заг. ред. Є.М. Нейка. – Вінниця Нова книга, 2003. – 496 с.
4. В.Г. Передерій, С.М. Ткач Основи внутрішньої медицини. Вінниця: Нова Книга, 2009 Т.2
5. В.Г. Передерій, С.М. Ткач Основи внутрішньої медицини. Вінниця: Нова Книга, 2010 Т.3

Додаткова:

1. Внутрішні хвороби / за ред. Л.В. Глушка. – Івано-Франківськ : Вид-во Івано-Франків. держ. мед. акад., 2004. – Т. II. – 400 с.
2. Госпітальна терапія / за ред. Є.М. Нейка. – К. : Здоров'я, 2009. – 1176 с.
3. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів / за ред. Ю.М. Мостового. – 11-е вид., доп. і перероб. – Вінниця : ДП "ДКФ", 2009. – 528 с.